



Notes du mont Royal

WWW.NOTESDUMONTROYAL.COM



Cette œuvre est hébergée sur «*Notes du mont Royal*» dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES

Bibliothèque nationale de France (BnF)

HESIODI ASCRAEI THEOGONIA PER BO
NINVM MOMBRITIVM TRADVCTA.

Ncipiam a musis heliconis carmē alumnis:
i Quæ iuga sacra colūt mōtis spatiosaq; terga:
Nunc fontē solitæ circum saltare nigrantem:
Nūc Iouiam choreis ambire procacibus arā
Et uel Termessi uel fluctibus hippocrenes:
Vel formosa tuis olim diuine sub undis
Membra lauant: summas helicon qua uerberat auras
Mobilibus per stagna choris dulciq; corona
Exultant: pedibusq; ruunt hinc inde decoris.
Densior has operit liquidis e fontibus aer.
Nocte meant: pulchra nec eunt sine uoce canentes:
Aetherumq; Iouem cultæ & Iunonis in argo
Numina: congesto soleis hæc utitur auro.
Additur his pallas magnus cum pallade phœbus:
Et quæ noctiuagis gaudet Diana sagittis,
Teq; canunt. Neptunne pater: qui numine terram
Sæpe moues: magnamq; themin pulchramq; diones:
Quâq; uenus nigra nimium formosa pupilla:
Quâq; sit auratis hebe spectata coronis.
Nocturnis memorant lunam solemq; diurnis
Ignibus oceanumq; senem terramq; parentem.
His subit Iapetus: nigra nox latonaq; mater:
Quæq; diem crocea defert aurora quadriga:
Te neq; prætereunt grauior Saturne nec ullum
Quem genus a coetu scierint duxisse deorum:
Hæ prius hesiodo tenues dum pasceret agnas
Monte sacro: pulchram dederant ad carmina uocem:

Meq̃ istis primum compellauere susurris:
Pastores studio quibus est filuestris auena
Dantaxat uentres:& carpi crimine digni.
Scimus falsa loqui non pauca simillima ueris.
Scimus uera loqui:fari cum uera uelimus.
Tum sæptrum legere est lauro raramq̃ dederunt:
Diuinamq̃ ambas uocem fudere per aures:
Vt iam quæ fuerint & scire futura ualerem:
Ergo beatorum genus est dixere deorum:
Seq̃ ipsas primum canerem,tum si qua placerent
Sed quid cum siluis agimus uel talia petris?
Principium a musis igitur deducimus.illæ
Laude animum patris exhilarent:plerumq̃ canentes.
Quæ sint:quæ fuerint:& quæ uentura trahantur:
Vox concros atq̃ indefessa canentibus illis.
Adde q̃ aula patris solet arridde dearum
Carminibus.resonat domus alta niualis olympi
Cælicolum domus.immortali uoce sorores
Diutorum genus extollunt:laudantq̃ canendo:
Principio quos terra dedit cælumq̃ rotundum:
Et diuum quicumq̃ genus deduxit ab illis.
Deinde Iouem memorant hominumq̃ deumq̃ parentes
Principium finisq̃ sui fit carminis ille:
Sit quia maior diis & præstantissimus horum.
Quid q̃ & humanum genus ipsorumq̃ gigantum
Dum memorant:mentem cogunt gaudere paternam
Musæ olympiades comperti Iouis ægide natæ
Mnemosyne soboles:obliuio certa malorum
Curarumq̃ quies.sacris has mater in oris
Pieris magno peperit commixta tonanti.

Mater cleutherii præterat cui Iupiter ullo
Haud diuum præfente nouem sub noctibus hæſit
At poſtquam multas annus fuit actus in horas
Et ſua cœperunt afferre pericula menſes:
Ecce nouem ad numerum nocturni pignora furti
Vno Mnemofyne peperit pulcherrima nixu
Læta puellari foetu, nam carmina muſæ
Semper agunt: vacuamq; gerunt formidine mentem
Mentem? quæ niueo multum non diſtat olympo.
Sunt illis pulchræq; domus populiq; beati.
Quas pariter charites deſideriumq; frequentant.
Voce ſonant læta: labiis modulantur amœnis:
Cælicolum legesq; ſâcras moreſq; canendo.
Forte hilares cælum formoſa uoce petebant.
Immortale canunt, concentu terra renidet:
Adde pedum dulces ſtrepitus, ibatur ad ipſum
Nanq; Iouem, ſummis deus is dat iura colonis,
Ius habet & ſæui tonitrus & fulminis ille
Vi patrem ſuperans Saturnum, ſingula diuos
Inter agens æque meritos diſcernit honores.
Talia cæleſti cantabant arce ſorores:
Clioq; Euterpeq; uiuâs & docta Thalia
Melpomene lætis & Terpſichorea choreis
His ſubeunt Erato memoriq; polymnia mente:
Addimus uranien: & quæ manet ultima: quamquam
Calliope cunctas ſuperminet unica muſas.
Hæc claros ſequitur reges: quibus extat honori
Cætera muſarum concordî lege caterua.
Ora ſolet regum dolci ſuffundere rore:
Quo fit ut a linguis illorum dulcia late

Verba fluant: præstantq; fauis collata saporis.
Hunc unum aspiciunt populi: quem munere donat
Calliope: seu fas dubium seu iudicet æquum.
Quin solet oblatas uerbo requiescere lites.
Hunc igitur uoco prudentem: q; adesse bonorum
Sæpe rei: tuto solet & punire nocentem.
Mollibus affatur uerbis: dulciq; lepore
Vtitur: atq; suo facile impetrat omnia nutu.
Vtq; deo stat honos illi: dum permeat urbem
Mellitusq; pudor: micat inter denique coetus.
Qualia sunt homini dare quæ nouere camœnæ:
Vos ô cantores & qui citharœdus haberis:
Munera musarum in terris & Apollinis estis.
Ab Ioue sunt uates, felix quem deniq; musæ
Obseruant. huius dulcis fauus exit ab ore.
Præterea si quem luctus lachrymæq; frequentes
Possideant: animamq; urant mæroribus itus:
Dentq; illi musæ numeros artemq; canendi
Præteritos ueterum latè qua promat honores
Cælicolasq; mali meminit non ille prioris
Quod tulerat: tantum auxilio sunt dona dearum.
Ab Ioue saluete natæ: date carmen amœnum:
Diuorum cantate genus: qui sæcula uiuunt:
Quos genuit tellus & multo lumine cælum:
Et nigra nox salis & quos mare pauit in undis.
Dicite quo diui fuerint quo munere terra
Quo mare perfectis quo condita flumina ripis
Astraq; cum radiis & latus desuper orbis:
Quiq; ex iis diui fuerint rerumq; datores.
Quibus diuis & opes & quis diuisit honores.

Vnde uel iis olim sublimis cecidit olympus:
 Dum licet ista mihi cæli narrare colonæ
 Et mundo quæcunq; prius sint edita rerum:
P Rincipio confusa chaos sine imagine moles
 Exit hinc uacuis tellus apparauit aruis.
 Nam prius ipsorum pauimentum facta deorum est:
 Quondam qui cælo sedes habuere supremo:
 Tartara dehinc una sunt uisa dehiscere terra:
 Et mox pulcher amor surgit:mediusq; deorum
 Cernitur.hic illos forma superminet omnes.
 Membra deus late soluit:diuumq; uirumq;
 Consilium:atq; ipsam domitat sub pectore mentem
 Deq; chaos liuens rebus noxq; atra resultant.
 Aethera nox ipsumq; diem misisse putatur.
 Quos herebo coniunx peperit lasciuia marito:
 Tum quoq; sidereum tellus grauis edidit orbem:
 Par sibi præ cunctis cælum quo tegmen haberet.
 Magnorum & fieret pauimentum sola deorum:
 Hinc montes grataq; tulit conuallibus imis
 Radices:nymphæ sedes ubi sæpe teneris.
 Quid mare non domitum memorem sæuūq; procellis
 Alpersumq; metu.stetit hoc quoq; pignore tellus
 Nec mora concubuit cælo,bis sena repente
 Stirps oritur,tumidis magnus prius emicat undis
 Oceanus.subit Iapetus:nec defuit ingens
 Coeus:cumq; ipso satus est hyperione creon:
 Nataq; Mnemosyne:themis & rheapulchraq; tethys
 Quemq; micasserto phœbe spectabilis aureo:
 Ortaq; Thea grauis demum Saturnus.is arma
 Consiliumq; gerit tacito sub pectore uasum.

Omnibus hic grauior natis: tenerumq; parentem
Carpit: & hunc multa solet incusare querela.
Addidit his animo cyclopes terra superbo.
Cum Bronte Asteropen: nec uiuidus abfuit Arges.
Hi fulmen cudere Ioui tonitrumq; dedere:
Cætera sunt diuis similes. micat unus in ipsa
Fronte oculus: curuſq; aurem sedet inter utraq;
Id cyclops quod eis stat pro cognomine monstrat
Nomine reſq; putes notos. fuit horrida uisus
Effigies: & erat monſtroſi luminis inſtar.
Omnis ab aſſiduo uis eſt infraſta labore.
Verum alios tellus cælumq; creauit alumnos.
Tres ii ſunt numero. multo ſtat nomine fama.
Cum Gyge Briareum numant Cottumq; ſuperba
Pignora. Titanas his Iupiter uſus in hoſtes.
Quinquaginta comas quiſquis centumq; lacertos
Geſtat. inaceſſos audet contingere nemo.
Vis ingens: magni quam corporis æquat imago.
Hi ſunt quos cælum materq; atq; illius uxor
Terra ſatos genuere. malis grauioribus omne
Vicerunt: nitidumq; inſeſtauerunt parentem
Principio. uerum ſerie naſcentibus illis
Sub ſtyge damnatos imaq; uoragine terræ
Occuluit. cælum patrem mala tanta iuuabant.
Ipsa graues dederat gemitus ſub pectore terræ
Atq; dolos animo nimium concepit iniquos.
Tum niueum fabricans adamanta ſagacior arma
Molitur: curuamq; uocat cognomine ſalcem:
Iamq; ſui coram ſteterant ex ordine nati:
Taliam cum irato tandem ſermone profatur.

Pignora in matris miseræ sæuiq; parentis
Si mea sint animo dulcissima pignora uobis
Verba: pater poenas operis dabit ante patrati:
Scilicet inuentor primus fuit ille malorum.
Talia dum loquitur: natos tremor incutit omnes.
Nil uerbi: labiis cohibent nam uerba sub imis.
Haud mora Saturnus grauior fidensq; iuuenta
Surgit: & hac caram compellat uoce parentem:
Hoc opus o mater manibus peragetur ab istis.
Polliceor. neq; enim me iam patris ulla tenebit
Cura: q; inuentor primus fuit ille malorum
Dixerat. ipsa animo retinet uix gaudia mater:
Remq; hanc non ulli credit. sedet ergo: tacetq;
Quid moror? infandam Saturno tradidit harpem:
Instruxitq; dolis. cælum dehinc attulit umbram
Noctis: ut ingratos peteret cum coniuge somnos.
Iamq; procax auidis. nimium distenditur ulgis
Insidiis puer excedit: gladioq; timeendus
Sæuit: & incoleos uibrauit tæla paternos:
Tergaq; post neq; enim frustra proiecerat illos:
Nanq; quot exierant fecundo sanguine guttæ:
Terra tot ebibit: hinc longus sibi uertitur annus:
Et mox tartareæ coram cernuntur erines:
Horrificisq; geaues sonuere gigantes in armis.
Hinc & quas Melias uocitant fit origo deabus.
Ast ubi cæsa patris adamante uirilia cælis
Aequoreas a Saturnus proiecit in undas:
Iamq; diu frustra pelago sunt uisa natæ.
Cādentes circum spumæ: quibus inclita tandem
Virgo oritur: primumq; sacris natat orta cytheris.

Fluctibus argutam petit hinc uenus aurea cypren
Plurimus oris onos illi: facieq; uerenda.
Ambulat: & teneris uestigia sumit ab herbis.
Hanc homines uarioq; uocant cognomine diui.
Nunc Aphrodite: nunc ea dicitur Aphrogenia:
Quod prius a spumis illi creatur origo.
Quod fata sit cypri: dea cyprogenia uocatur.
Hanc quoq; sæpe leges cytheream. caula putatur
Illa q; ad mortis prius appulit orta cytheris.
Sunt & qui diuam merito philomedeia dicant:
Quod dea testiculis quondam sit nata marinis.
Sæpe iocus matri comes id cæcusq; cupido.
Illa deos coram maiestatemq; salutat.
Is fuit in primis honor illi deniq; sortem
Dicitur hæc hominum medio sortita deumq;
Virgineos ea sermones risusq; dolosq;
Fert & amiciciam: nec delectatio longe
Cernitur. assiduos apud hanc dulcedinis usus
Inuenies: & nec sine mansuetudine uiuit.
At sua Titanas cælum cognomine dixit:
Pignora pignoribus crebro dum litigat ipsis!
Quicquid agant: uocat intentos ad pessima semper.
Crimine pro tanto pœnam sibi iure daturus.
Nox quoq; mox sortem peperit parcamq; nigram
Et mortem: nec uos partu puto proba reliquit.
Nec mora cum somnis in somnia parturit: atq;
Qui culpas hominum carpit delictaq; Momon.
Et quas hesperidas uocitant: quibus aurea curæ
Mala per oceani ripas hortosq; fuerunt:
Et uos fata parens inuicto pectore semper

Gignit & æternas immittit numina parcas:
Clotoq; & lachesis surdas & quæ gerit aures
Atropos. hæc bona sunt & pessima tradere dictæ,
Errores hominum observant culpasq; deorum:
Nec locus insidiis quas hæc posuere quiescit:
Donec in expositos pœnæ reus incidat uncus:
Filiæq; obscuræ fuit indignatio nocti.
Nulla uiris grauior pestis magis obfuit unq;
Hinc & amicitiam peperit fraudemq; latentem
Atq; senectutem. canis adit ista capillis.
Ultima pignoribus tumido lis additur ore:
Filius huic labor est modicæq; obliuio mente
Debilibusq; fames membris uacuoq; palato.
Adde graues lachrymis & tristi corde dolores
Præliaq; & pugnas & multo sanguine cædes.
Quid q; & hæc uocitant caram mendaciam matrem
Ambages multaq; grauis uictoria præda
Læsiq; & ueris infamia nota cachinis.
Plus aliis geminæ sibi consueuere uicissim?
Quin & præfectum genuit iurantibus horchum.
Officit is falsæ cum sint periuria linguae.
Nerea sincerum pontus uerboq; seuerum
Progeniuit. natis senior solet ille uocari.
Grandeuum pleriq; uocant: q; nullus in illo
Sit dolus: & culpa uitam non inficit ulla:
Quod sit mansuetus: q; fas q; iura sequatur:
Consilii q; sit mitis: largitor & æqui.
Teq; creat tauinas pontus phorcumq; superbum.
Coniunx terra fuit. tulit hæc quoq; coniuge natus
Ille duas pulchra te Ceto fronte priorem:

Euryboen cui mens adamantina facta secundam;
Pon o coma laudata nimis pulcherrima Doris
(Edidit hanc pater Oceanus sub finibus orbis)
Virgo seni nupsit Neri. torus æquoris unda
Gratus: in hoc nymphæ natæ dicuntur aquosæ
Eucrate: thetis & proto Spioq; Saoq;
Eudore: Glauceq; procax hilarisq; Galene:
Doro: Dynamene: niueis Eunica lacertis:
Cymothoe: Thalie: quibus addimus Amphitriten
Pasitheen: Meliten formosq; ore pherusan
Protoq; & multos Erato quæ cæpit amando:
Eulimenen posthac: & quam miramur Agauen:
Dorida: Neseen: nec te Galatea reliquit
Candidiorq; comas faciemq; simillima lacti:
Protomedea subit panopeq; Acteaq; uirgo.
Gignitur hipbothoe formosior hipponeoq;
Cymodoce motas pelago quæ temperat undas:
Ventorumq; ipsos facili premit ore tumores:
His Amphitriten ulnas quæ rore madescit:
Gignit & Euagoren & tutam pontopoream.
Lisianassa subit: nec deerat Laomedea:
Eione: Cymo: pulchraq; Alimeda corona.
Nec te Glauconome facili lætissima risu:
Nec te liagore: nec te pronoea tacemus:
Nomen & a multis quæ legibus accipit: una
Pollynomen peperit, subit has Euarna sorores.
Aspicias nihil est: quod iure reprehendere possis.
Aemula natem est studiis & amabilis æquis:
Egregiam pariter psamathen diuamq; Menippem
Antonoen Nesoq; parit iustamq; Themisten.

Addidit Euponpen: & quæ gerit una parentis
Aeterni mentem. sociæ Nemerteæ dicunt.
Fallor: an hæ numero decies sunt quinque sorores?
Oceano post hac præstanti corpore natam
Duxerat Electram Taumas. his nascitur Iris
Harpyiæque comis pulchræ fædæque rapina.
It prior ocypete post hanc infamis Aello.
Scilicet hæ uentis præstant ausibusque uolatu:
Tempore proque suo clamoribus aera turbant.
At cetoni atrox petii connubia phorcus.
Annuerat soror & fratri commixta marito est.
Formosæ nascuntur anus canaque capillos
Comptaque pephuendo uestes & tristis enyo.
Gorgones adduntur. qua soles hesperus abdit.
Oceanum propter campos habuere feraces.
Dulcibus hesperides sunt illic uocibus usæ
Euryale stennoque potens: multisque Medusa
Nota malis. mortem sola est hæc passa sororum.
Ius aliis nec mors nec curua senecta duabus
Dixit ad uxorem maius Neptunne Medusam.
Pro talamo stat aquosus ager: pro candida lecto
Stat rosa: stant uiolæ: cuncti stant denique flores.
Illius at postquam perseus caput abstulit: idque
Victorem misere potuit fecisse puellæ.
Horrendus Chrysaor subitis & Pegasus alis
Exiliunt. equus oceani sub fontibus ortus
Dicitur: est quoniam fons dictus ab helline pege.
Alter ab aurato manibus quem fulminat ense:
Fit chrysaor: sonat ensis aor: sonat & chrysos aurum
Pegasus astriferum tandem petit aliger orbem

Incola perq; deos & magni recta tonantis
Attulerat tyonitrumq; Ioui fulgurq; coruscum.
Edidit at chrysaor sibi Geryonea trifaucem
Ante suas illum. uis herculaeia iuuenas
Perdidit: atq; animam claua deponere iussit.
Senserat ereptum infœlix Erythea tyrannum.
Ditarique sua doluit Tirinta rapina.
Cæsus & Eurytion stabulis atq; Orthus opacis:
Deq; illa est ingens atque insuperabile monstrum
Progenitum nulliq; deum nulliq; uirorum.
Par erat aspectu grauius: cui nomen Echidnæ:
Pars prior egregiam forma præstante puellam.
Ultima terribilem sæuumq; professa draconem est.
Cruda nimis spelæa colit: uarioq; colore
Cernitur: atq; cauas habitat sæuissima petras.
Huic sedes olim a cælo terraque remotas
Concessere dei. iacet immortalis Echidna
Antra per æternam solet & duxisse iuuentam,
Scilicet huic sæuum coisse Typhaona dicunt.
Infandoq; procax uento commixta puella est.
Hæc quoq; Geryonea uirum sibi duxit habendum.
Dum coeunt: infanda canem foetura priorem
Edidit. orthrus is est, oritur sed acerbior alter
Cerberus. horrendos aperit sæuosq; latratus.
Quinquaginta quatit diris hululatibus ora
Ferrea uox: acerq; nimis stat & absq; pudore:
Lernæam peperit posthac immanior hydram.
Herculeus labor illa fuit magniq; decoris
Nomina. Iunonis contra nihil obfuit ira.
Hanc ea nutrierat pestem. comes herculis ibas

Ad nona uitales Iolæ pericula mortes.
Consiliis doctæ tandem ruit illa Mineræ.
Hydra grauem uastamq; nimis genuisse chimæram
Dicitur. illa leues uelocior anteit auras.
Acribus aspirat flammis multaq; fauilla
Aestuat: & rapidos de naribus euomit ignes.
Huic caput est triplex monstro. pars prima leonem
Monstrat. habet medium serpens. stat fine chimæra
Pegasus hanc magno rapuit sub consule tandem.
Belle rophonteos quis non audiuerit ausus?
Heu cadmi domus infelix. connubia sanxit
Orthrus; a matrici genuit qui sphinga chimæra
Heu monstrum crudele tibi. congressa marito
Est uterum ipsa chimæra: nemixumq; leonem
Edidit o quantam pestem. dea scilicet illum
Nutriit. inq; umbris impegit Iuno nemæis.
Sanguine frondosa multo regnabat in aula.
Quid moror? herculeæ fuit is quoq; gloria clauæ
Rursus in amplexus forcum notissima Ceto
Excipit: hinc ingens multis & honestior armis
Fit serpens. latebroso colit cæcasq; cauernas.
Malæ non ullo seruat uigil aurea somno.
Semina Cetonis cecini phorciq; superbi.
Fluminaq; Oceano peperisse puerpera Tethys
Dicitur. Eridanus altis hinc enatat undis
Nilus & alpheus pulchrisq; meatibus istæ.
Strymonaq; & Rhesum genuit misumq; Caycum
Mæandrumq; uagis anfractibus heptaporumq;
Nascitur. & Rhodius magnoq; superbus Eta:
Phasis: & aurata qui labitur hermus harena:

Quicq̃ habet argento similes Acroius undas.
Edidit & Nesus pronosq̃ Liacmona lapsu.
Greniconia simul peperit phrygiumq̃ Simonta.
Additur æsopus: nigro natat ille fluento.
Et qui tabificum purus non accipit amnem
Peneus: sociosq̃ negat cum gurgite tingi.
Sangarium Tethys Iadonq̃ partheniumq̃
Euenum. Ardiscumq̃ parit diuumq̃ Scamandrum.
His cum formosas mater pulcherrima nymphas
Est enixa uirum genus hæ stirpemq̃ puellæ:
Cum fluuiis sibi semper alunt & Apolline rege.
Ab Ioue naturam nactæ dicuntur eandem.
Pythosq̃ Admetosq̃ parens & prymnoa Tethys
Edidit: uranie specie subit æmula diuos.
Electren tulit & Clymenen Zeuxosq̃ Thoensq̃
Te quoq̃ calliroe: leuior nec defuit hippos.
Pasithoen Asiamq̃ parit malisq̃ Rhodeam
Leuibus. has pluto sequitur formosa sorores.
Plexauere deinceps polydoraq̃ Melobosisq̃:
Atq̃ Galaxare faciesq̃ petrea decora.
Metis & Eurynome flauis & Xantha capillis.
Addidit Eutrophen croceosq̃ telestoa peplos:
Quas Ianira procax sequitur pulchrosq̃ Diona
Pectore: cumq̃ Tyche pulchram cerceida uinxit.
Quid q̃ & Eudore niueis & acasta lacertis
Nascuntur. perseis adest & prompta Menestho
Gignit & Idyiam: quibus Amphyro ocyroamq̃
Iunxit: Ianthæi nec gratia defuit oris.
At neq̃ præterit Clytiam dulcem ue Calypso:
Et Creseis adest & cum Creseide Doris.

Vltima styx oritur. cunctis styx præstitit una.
Omnibus oceanus senior grandæuaq; Tethys
Auctores. patrio chorus hic excellit honore.
Dehinc alias pater oceanus uenerandaq; coniunx
Ediderant. numero tribus extant millibus illæ:
Vestigantq; solum: pressisq; palludibus errant.
Totq; alia oceano sunt edita flumina: terras
Quæq; rigantq;: & quæ Tethin dixere parentem:
Omnibus iis neq; enim poterit sua reddere quisq;
Nomina. quid quicumq; suo nascatur in orbe
Nouit: & ignotos aliis sibi nominat amnes.
Magnum prætera solem lunamq; uagantem
Thea nimis caros peperit sub hyperione natos.
Tertia fit soboles croceis aurora quadrigis
Quæ micat: atq; diem cælo terræq; ministrat
Haud secus Eurybiæ peperit tria pignora Crio
Maiorem astræum natu Pallanta minorem:
Vltima sortitur partus uestigia perles.
Primus erat tamen ingenio pinguiq; Minerva
Inter mortales multo præstantior omnis
Adde q; indomitos eoa puerpera uentos
Mixa deo nostrum diffuderat usq; per orbem
Argesten Boreamq; grauem. Notus additur illis
Quiq; nouas zephyrus flando leue parturit herbas:
Lucida dein tremulus produxit sidera flammis.
Quæ data sunt cælo pro lumine. fungitur illis
Proq; caput merita solet insignire corona.
Tum demum mula Styx atra libidine mota est.
Nupserat: eq; uiro natos pallante creauit.
Aemulus hinc oritur zelus contentio fratri

Addita formosis solet hæc incedere furis:
Et quæ sublimi Iouis assedere cathedræ
Nomine dicta uiris uix prima potentia dicta est
Altera regali comes utraq; facta tonanti.
His sine non callem non ullam Iupiter aulam:
Non urbes summum non iis sine permeat orbem.
Ab Ioue Styx gratis hoc impetrasse putatur.
Cælicolas una coram cum cogeret ille:
Indixitq; graues pugnas preciumq; laboris
Obtulit: auxilio titanas si quis in hostes
Iret: & inuasum Iouis instauraret honorem.
Præmia ne dum inquit quisq; fascesue priores
Sub patre Saturno quibus est is functus abunde
Non perdet: uerum quem non genitoris habebant
Munera: fœcundis ego donem falcibus illum.
Consilio primum cari Styx mota parentis
Duxit opem: & trepido cum natis affuit orbi.
Quid tantis igitur meritis par redderet ille
Pensabat. tacitam subit hæc sententia mentem
Per styga cælestes iurent: nec fallere quisquam
Audeat. at duo uos uis atq; potentia mecum
Viuite, sic fatus diuis impertit honores
Omnibus. ipse sua regnat sublimis in aula.
Nubit amatori phœbe pulcherrima Cœco:
Ex quibus exoritur pignus mirabile thædis.
Grati or in primis medio latona deorum
Visa fuit. cœtuq; uirum nil dulcius illa.
Quinetiam Asterien persi genere maritam.
Nascitur ex istis hecate præclara duobus:
Muneribus multoq; palam Iouis erat honore.

Nanq̃ ea uis terræ superi sortitur & orbis:
Subq̃ eius uastum cohibet ditione profundum:
Perq̃ deum superas graditur spectabilis ædes.
Hanc quoq̃ mortales uotis uenerantur opimis.
Sacra deæ læti faciunt:hecatenq̃ uocantes
Quæ sit maiestas eiusq̃ potentiam monstrant.
Illa præces & uota libens assumit:& illis
Carpere fecundas dat opes & honoribus uti.
Ergo mortales inter cæliq̃ colonos
Cunctorum decus & partem sortita bonorum est.
Ab Ioue uis illi non sit,quoscunq̃ recepit
Munera cum uobis olim diuisa darentur
Titanes:ni fallor adhuc ea seruat honores.
Ne ue q̃ Asterie proles fuit unica tantum:
Concessos olim fasces depulsa reliquit.
Arbitrio micat illa potens,nimis utilis illa
Consiliis:& quem cætu uult præficit omni.
Stant acies:strictoq̃ micant densa agmina ferro.
Nemo tamen uictor nisi cui fauet illa recedit.
Regibus assidet:atq̃ illis dat regna tueri
Iusticia,q̃ si pugiles in agone frequentes
Emineant:multoq̃ petant sudore coronam:
Hæc dabit ad nutum uires palmamq̃ uocata.
An memorem:q̃ equum præster domitoribus:atq̃
His qui ceruleum tumidis mare nauibus errant:
Illi sæpe preces hecate plærunq̃ potenti
Neptunno fudere.colunt hæc numina nautæ.
Hac duce sæpe redit prædâ uenator opima.
Sæpe dolet:longo cum illuserit illa labori.
Quid q̃ Mercurio comes it:stabulisq̃ capellas

Armentumq; ferax & onēs augere putantur:
Ex modico multum ex multo facit illa pusillum.
Sic ea sit tantum proles licet una parenti:
Ingenti diuos inter tamen extat honore:
Iupiter huic homines etiam concessit alendos:
Degere qui uitam possint lucemq; tueri.
Scilicet his hecate narratur honoribus usa.
At Rheia Saturno numero sex inclyta partu:
Pignora contulerat uestam Cereremq; feracem.
His subit auratis Iuno pulcherrima plantis:
Et ut qui stygias colis improbe pluto paludes:
Quiq; maris geris imperium Neptunne profundi.
Addidit illa Iouem diuumq; hominumq; parentem
Fulminibus terram crebro qui oppugnat acutis:
Horum crudelis pater ununquemq; uorabat
Nascendo :patrium ne post quis obiret honorem,
Illi nanq; prius cælum tellusq; parentes
Prædixere:suo q; erat fatale domari
Pignore Saturnum:licet is fortissimus esset.
Hoc ideo metuens sæuit nascentibus ore
Pignoribus.miseras mater dabat ægra querelas.
Propterea Rheia fulmineum paritura tonantem
Dicitur is caros tandem implorasse parentes:
Consilio misere precor en succurrite natæ.
Dicite præsentem foetum quo tuta læcorum
Enitar:quæ poena patris sit habenda furori:
Quod partus uorat ille meos.mouere profusæ
Hæ cælum terramq; preces iustæq; querelæ.
Ergo Rheam quæ sint patriq; Ioui future
Ostendunt:& quid sit eis fatale duobus.

Quid moror hæc lyctum cretæ defertur opimam
Armatum paritura Iouem. misere parentes.
Vt peperit natum sibi terra recepit alendum.
Nox erat: atq; omni cælum tum luce carebat:
Cum lyctum peteret nato Ioue mater: & illum
Haud securo cauo furtim contexit in antro:
Monte sub Ideo siluis latet ille profundis:
Iamq; auidus fauces aperit Saturnus: ut ipsum
Ore recens natum queat inglutire tonantem.
Stabat forte silex. silicem Rhea cepit: & illam
Pro Ioue Saturno posuit festina uorandam.
Hanc miser inglutit genitor uentriq; recondit:
Ignarus post terga Iouem pro caute manere
Inuictum mæstiq; nihil præ fronte gerentem:
Cui cito debebant sæui delicta parentis
Cedere: quem regno seruabant fata paterno:
Nec mora formosa concreuit imagine natus.
Vis aderat qualisq; decet præsentia regem.
Interea lapsum rursus sol induit annum:
Saturnus monitu cui iam frustrata parentis
Mens erat: atque dolis potuit succumbere nati
Stare Iouem liquit natum: terræq; procumbens
Ora quatit. quasso lapis ultimus exit ab ore.
Iupiter hunc capit inq; sacra Pithone manere
Iusserat, illa cauo Parnaso mcenia quondam
Extulerat. lapis in signum memorabile cessit:
Gentibus ut fieret res admiranda futuris.
Tum demum patruos a cæli nexibus ultro
Soluunt. agunt dignas tanto pro munere grates:
Atq; Ioui tonitrum dederant fulmenq; trifulcum

Et fulgur. terram prius id defodit in altam
Iupiter. his fretus tælis toto imperat orbi,
Duxit at Iapetum clymene formosa maritum.
Oceano genus hæc sibi cepit ab æquore nymphe
Bis duo progeniuit natos Atlanta priorem
Edidit elato fuit ore Menoetius alter.
Consilio sequitur uario curuq; Prometheus:
Et quem non recta dicunt Epimethea mente.
Nam prior inuentis hominem læsisse putatur:
A Ioue plasmata q; abegerat ille puellam.
Fertur at acrio strauisse Menoetion igni
Iupiter: & stygiis miserum damnasse sepulchris
Quod malus: atq; animos tumefecerat ille superbos.
Maximus experidum iuxta confederat Atlas
Prædia: qua oceano iungit confinia tellus.
Infractis humeris cælum mirabile uisu
Sustinet: & nullo deflectit pondere collum:
Iupiter hæc sortem dedit illi: porro promethea
Funibus ingenti fertur strinxisse columnæ.
Fœcundo an memorem q; in epate sederat ales
Semper & excretam nunq̃ satur accipit escam.
Nanq; dies quod ei absunt: nox sufficit ultro.
Vidit auem satus Alcmena: uisamq; peremit.
Inuito neq; enim uolucrum Ioue perdidit. atqui
Plus solito pater herculeæ conducere laudi
Censuit: & quanq̃ grauis ille Promethea triuit
Quod sibi consiliis olim contendit iniquis:
Abstulit immixtas studio tamen herculis iras.
Iudicium diuis fuit & mortalibus olim
Mecone. socium uenisse promethea dicunt.

Ante Iouem fertur sectum poluisse iuuenenum
Fraude bouem secuit. carnes & uiscera lectam
Is sibi constituit præpingui sumine partem.
Ventre bouis gracili preciosa cibaria textit
Tergoreq; inclusit foedo. mox alba secundo
Ossa loco dedit; & molli pinquedine sepsit.
Hæc hominum diuumq; parens dum mente uideret:
Iapetonidæ qui mentis acuminè præstas:
Qua tibi fraude nimis partem lasciue parasti
Dixit: at est contra leue surridendo prometheus
(Nam neq; fraudis erat coeptæ imemor) ista profatur:
Stant geminæ coram pater optime maxime sortes.
Elige. si qua tuæ pars est gratissima menti.
Dixerat ista dolis. at Iupiter omnia cernens
Hæc nouit. neq; enim latuit dolus improbus illum.
Quid faciet? mox ille uiris graue lumina torquens
Plurima quæ possent animo librabat obesse.
Hinc adipem ille manu candentem sumit utraq;
Excutit extra furor. uultuq; impingitur ira:
Alba q; exertis conspexit fraudibus ossa.
Quo fit: ut illa uiri sacras adolere per aras
Assueri ueteris imitentur originis usum.
Tum demum iratus cæli cui numina parent
Iapetionidæ qui præstas omnibus inquit
Consilio: coeptas neq; enim sinis improbe fraudes.
Talia turbato mittebat Iupiter ore.
Proinde doli memor abdiderat mortalibus ignem.
Id satus Iapeto sensit: ferullaq; fauillas
Iniiciens tepidos terris clam detulit ignes:
Tanta Iouem medio sub pectore cura momordit:

Affecitq; graui neq; enim mediocriter ira.
Pro raptis igitur flammis mortalibus ingens
Addidit ille malum. uulcano nanq; pudicæ
Iussit ut e terra formaret plasma puellæ.
Iussa facit deus ambiguo qui crure laborat?
Compsit eam multo pallas tum cesia cultu.
Donauit Zona: nec abest argentea uestis.
Ipsa manu dea palliolum mirabile uisu
Explicat: inq; humeros a fronte reflectit eburnos.
Fertur & hanc tenera quos ungue reuulsit ab hæba
Floribus aurataq; caput redemisse corona.
Lemnius hanc docta deus insigniuerat artes
Inq; illa longosq; dies multumq; laborem
Impendit. placuisse Ioui sic ille putatur.
Sculptilibus pinxit uariis & imagine multa
Nam quæcunq; mari quæcunq; animantia terris
Apparent: in ea uiuunt. micat indita late
Gratia: neu tantum pictas motare figuras
Membra sed has ueris affirmes uocibus uti.
Vt pulchrum mox ille malum. uice nanq; bonorum
Fecerat: hanc oculis hominum diuumq; patere
Exhibet: allatis ea deinde superbior ibat
Muneribus: largaq; nimis gaudere Minerva.
Astantes stupor inuasit: mortalibus inde
Quod grauior fraus est & inexpugnabilis orta:
Fœmineum genus hinc ortum sexusq; proterui
Progenies effecta: uiros quæ lædere nata est.
Hos puto qui rebus non consulere: sed omni
Tempore cum satie libito sunt uentris abusi.
Quale fauis examen apum dulciq; liquore

Cernimus infames haud raro pascere fucos:
Per thyma mane uolant & picta per arua tepenti
Sole uagæ: cerasq; legunt & dulcia mella.
Prædo later: curuoq; uorax sub uimine uiuic:
In suaq; abdit edax alienos extra labores.
Talis in humanis prius ab Ioue femina rebus
Est data flagitiis hominem quæ lædat iniquis.
Altera mortales est uisa laceßere pestis.
Nam qui coniugium spernit: nomenq; mariti
Triste fugit: nescitq; tori parere querelis:
Hic altore licet careat: multaq; senecta
Sit grauis: & prona prospectet fronte sepulchrum:
Indiget haud uictu uiuens solitaq; diæta.
At postq̃ uita excessit: pro quanta relictas
Turba fit inter opes. lætas pars una nouales
Diuidit. inuentum pars altera diripit aurum:
At cui ducta fuit multa uirtute marita:
Sit cara: sit prudens: sit & integra moribus illa
Aequabunt mores secum mala nata probatos.
Infoelix sin si fuerit: cui femina neq̃
Nupserit: o quantæ uiuent in pectore curæ:
Quod sit ei nulla morbus medicabilis arte.
Sic animum transire Iouis mentemq; latere
Non datur. hoc in se probat haud impune prometheus.
Multorum licet is prudens rerumq; peritus
Effet: erant tamen hunc quæ lædere uincula possent:
Quin & Briarei fastum cottiq; Gygisq;
Vranus ut uidit pater admiratus eorum
Corporis ingentem molem spatiosaq; membra
Sicut erat: uasta terræ furiatus abyssio

fecit: & infernas ait en habitare tenebras.
Hic dolor æternus lugentibus hic erit horror.
Iupiter haud multis posthac labentibus annis
Quosq; dei Rheæ Saturno conceperat atrum
Vnanimes adeunt erebum: clausosq; gigantas
Exoluunt. uasti ualuz sonuere baratri.
Consiliis auiz rursus telluris in alnum
Apparuere diem. caros nam terra nepotes
Cum tribus his docuit palmas ex hoste futuras.
Nec mora bellum oritur patruis Titanibus ingens
Cum Ioue. multa Iouem fratrum tutela leuabat.
Quiq; recens stygias erebi liquere catenas.
Pars ea de summo librabat spicula cælo
Tæla. suis dedit editior Titanibus Othrys:
Inq; Iouem & fratres uibratas fortiter hastas
Proiciunt: pulsantq; polum. tremit ille cadenti
Pœne par. arma dei trepidant. trepidantibuss arma
Porrigit: inq; suos graue Iupiter excitat hostes.
Tanta fuit belli sitis & mauortius ardor.
Ut plusq; denos produceret arma per annos.
Ambrosiam in terra sociis apponit in escam
Nectareosq; palam calices: quibus illicet haustis
Iucundos subiit non parca elatio diuos
Vidit: & inquit diuum pater atq; hominum rex:
Vos o terra uocat cælo quos coniuge natos:
Iam pridem bello multos absumpsimus annos
Sperantes decus & palam uirtute parare.
Hinc nos inde nocens non paruis uiribus hostis.
Eia agite inuictasq; manus uiresq; potenti
Pandite nunc animo: atq; Othrym expugnante superbū

Haud certe immemores Ioue qꝫ ductore soluti
Venistis. nostro stygiam superastis abyssum
Consilio nexusqꝫ grauesturpesqꝫ tenebras.
Hæc ait. æquato respondit pectore Cottus.
Summe parens nobis haud ignorata profaris:
Nam neqꝫ nos sensu neque nos ratione caremus.
Scimus enim qꝫ sis diuum tutela paterqꝫ
Qui stygios coluere sinus infernaqꝫ regna.
Adsumus en reduces misero de carcere passi
O hominum diuumqꝫ parens indigna relatu.
Sed quid pro tantis meritis reddemus? in arma
Ire iuuat: belloqꝫ tuas defendere partis.
Firmior hæc nobis mens est: certumqꝫ sub alto
Pectore consilium: dicentem talia Cottum.
Ore auido exhausere dei. mars ergo calere
Incipit: & multo bellum clamore uocari.
Vna diiqꝫ deaqꝫ uocant: quos maximus olim
Saturnus natos Rheæ patiente creauit.
Vidisses & quos gelido dissoluit ab horcho
Iupiter: & nostrum traxit miseratus in orbem;
Instantis studio late gestire duelli.
Marte graues hilarant: uastis & uiribus arma
Expediunt: centumqꝫ manus & brachia centum
Quisqꝫ gerit. capitum ex humeris secundius agmen
Funditur. in ramos ea quinquaginta secantur.
Et iam dira cohors Titanibus obuia passim
Rupibus excisis saxosa uolumina torquet.
Titanum contra per agros fulsere phalanges
Viribus ingentes & ad omnia bellica promptæ.
Curritur: inqꝫ uicem mixtum graue fluctuat agmen.

Clamatur. tantum roboat clamoribus æquor,
Horruerat tellus. pulsus suspiria cælum
Edidit: & lachrymis fleuisse putatur obortus.
Tantuserat diuum fragor: ut contusus olympus
Nutaret: crepituq; graui concederet axis.
Ipsa novos sentire pedum stupefacta fragores
Tartara: terribilis metui fuit undiq; clamor
Pugnantium & si qui uertissent terga sequentum:
Interea mixtis uicibus dum tæla uolarent:
Aureaq; immanis stridor contunderet astra:
Ipse deum pater haud ultra cohibere furorem
Nouit: at irata iam dudum mente coactas
Ostentat uires. rapidos de nubibus ignes
Spargit: & a summo flammam intorquet olympo.
Fulgurei uolitant crines & fulgure peius
Eulmen, ab horrifonis erumpunt nubibus ambo.
Infremuit passim sparsis ambusta fauillis
Terra: nec arboreis siluis sacra flamma pepercit.
Pontus & horrendis efferbuit æstibus ingens
Oceanus. uapor aduersos defæuit in hostes.
Quin lux aerium cælum tenuis attigit orbem:
Titanumq; oculis immergit clara tenebras:
Ne ue sacro calor est uisus splendore carere.
Haud secus hæc oculis uidisset; & aure patenti
Hauisset spectator ibi si forte fuisset:
Quod si terra graui crepitu mundusq; coirent.
Terraq; per partes flueret: mundusq; dehiscens
Sideret: & multa conuolueret astra ruina.
Horruerant fremitu uenti: lateq; coactos
Pulueris attolunt montes. tonat undiq; cælum:

Arma Iouis nec fulgur abest nec ab æthere fulmen
Perq; graues uolitant ualidiq; per agmina uenti.
Fit fragor: heu quanta crebescunt numine lites.
Quantumquifq; manu potuit: monstra uerat hostis
Nec prius abstinuit bello: quam flectere coepit
Vna per auersos acies turbata maniplos.
Ante ferox nam Briareus Cottusq; ruebant:
Quiq; Gyges nullam patitur cum Marte quietem
Tercentum torquent pugnando per æra saxa:
Marmoreumq; manu graue de super hostibus imbrem
Præcipitant. rapit umbra diem: densantq; sub ipsis
Cautibus horrendæ sub lata luce tenebræ.
Fit fuga: subq; solum titania turba repente
Truditur: & ualidis ibi cogitur esse catenis:
Sub styge Tytanes cæco clauduntur & horcho.
Hinc tanto refugit spatio telluris orizon
Editior quanto polus a tellura recedit.
Ferreæ tartaream spes circumdedit aulam:
Quam circum triplicis nox atra uoluminis orbem
Implicat: & nimias auget densata tenebras.
Sub styge radices telluris & æquoris altum
Educunt caput: & superas tolluntur ad auras.
Vltimus est illic terræ locus. horrida porro
Illuies scatet: & sæuos alit undique uermes.
Talia Titanes uobis ergastula magnus
Iupiter indidit: & miserum uos trusit in antrum.
Haud retroferre gradus licet. irreuocabile fecit
Ex herebo Neptunus iter. duro hostia ferro
Cudit: & admoto murum construxit in ære.
Briareus simul accessum Cottusq; Gigesq;

Obseruant: multaꝝ fide loca septa tuentur:
Illic sidereus polus infernaꝝ paludis
Regia concretis & tellus atra tenebris:
Et quod pacatis æquatur fluctibus æquor
Quisq; sibi proprios fines & flumina seruat.
Quis labor heu quales ibi uiuunt deniq; uermes:
Ordine cuncta carere putes. chaos omnia miscet.
Haud breuib; stygiæ repetuntur callibus ædes.
Esto q; in primo uegetus sit. poste uiator:
Tartareaꝝ citus petat interiora paludis:
Longa diurni prius orbita desinet anni
Quod medios illi sit fas intrare penates.
Hinc q; & hinc aditus turbo rapit. ille deorum
Numinibus plærunq; grauis sæuasq; putatur.
Scilicet hoc monstrum multa caligine noctis
Tecta notat: densisq; tegit sub nubibus aulam.
His coram cælum tenuisse promethea dicunt:
Infractaꝝ manus sublataꝝ colla gerentem.
Nox illic clarusq; dies uestigia dicunt
Mutua: perq; uices soliti sunt reddere uerba.
Nunc is ferratos nunc permeat altera postes:
Cumq; dies exit: nox intrat: cumq; ea limen
Linqvit: aperta dies tenebris adit hostia pulsus:
Haud una manes habitant. ubi cesserit alter:
Non nisi decretam redit altera uiderit horam.
Lucidus is multo mortales lumine donat
Nubibus ista caput graditur uelata manuq;
Fert somnum somno mors est soror. ambo penti
Pignora dicuntur nocti: stygiamq; paludem
Vn̄ habitant: quorum radiis nunquam attigit ora.

Seu sol cum scandit seu cum descendit olympum.
Ex his unus humi totoq; cubilia ponto
Somnus habet: dulcemq; homines dat habere quietem.
Alterius cor in ære riget, præcordia duro
Stant ferro, nihil est pietas quod molliat intus.
Quem primam capit: haud unquam crudelis habire
Sustinet heu pariter superis infensior hostis.
Quin et tartarei latet infima numinis illic
Regia: prædoni qua persephonea marito
Iungitur: inuitis & eum uix accipit ulnis.
Infremit horrendum diris stridoribus aula.
Ante sedet canis immitis & custodia limen
Fraudibus aggreditur: si quis subit aduena. cauda
Blanditur. geminaq; procrax submurmurat aure.
Si reditum temptes: grauior non ille redire
Te sinet: infestos sed agens ab imagine uultus
Corripiet: uastoq; uorax te uentre recondet.
Infernum porro diuis metuenda baratrum
Styx habitat: canos uenerabilis ambulat annos.
Eminus a cælo depressam possidet arcem.
Grandia sunt cæcæ domui pro tegmine saxa:
Sculpsit in argento multas circum alta columnas
Atria: sidereo quarum caput imminet orbi.
Hanc prope Taumantis uersatur nata per altas
Æquoris Iris aquas. Iouis est ea nuncia magni
Nam seu diis oritur grauior contentio: siue
Turpiter illorum linguam mendacia fœdent.
Aut iusiurandum præstent: uolat ocyor Iris:
Formosamq; auro stygiis in fluctibus urnam
Merlat: & hinc gelidum cælum super euehit: amnem.

Frigidus his annis: saxo quia decidit alto:
Subq; diu tellure natat: noctuq; nigrantes
Fundit aquas. styx oceani pars dena putatur.
Aequor & extantem reliquas circundere terram
Dicitur: inq; ipsum spumoso uortice potum
Præcipitant. superos tantum pars unica lædit.
Nāq; deum quisquis potuit periurus haberi:
Deprehenso talem luit his pro crimine poenam.
Debilior totum recubat prostratus in annum.
Ambrosiam non ille dapem non nectaris ille
Fœcundo sacrum bibit e cratere liquorem.
Vox illi non ulla. trahit uix uiuus anhelam
Ore animam. iacet immiti sub tergore tectus:
Iamq; noui serus redit illi circulus anni:
Peste q; exilla fit liber. at altera maior
Rursus adest. nam lege nouem procul exulat annos
Et neq; sidereis mensis conuiuia uocatur:
Consilium nec adire Iouis cœtusq; beatos
Huic licet: extremum iacet at depulsus ad orbem.
Interea decimum sibi conuertuntur in annum
Solis equi: mutæq; piant periuria linguæ:
Iamq; ablutus adest. uenit ad conuiuia rursus
Perq; choros: longam luerat qui crimine poenam.
Mos ita iurandi diuis. tanto extat honore
Styx canas grandæua comas. iter illa natare
Angustum solet: & nullo corrumpitur æuo.
Hic obscura suos tellus & pontus & ater
Tartarus & magni cæli domus ordine fontes
Quisquis habet. quid quod sæuis loca uermibus illic
Horrescunt: animosq; deum formidine terrent.

Ferrea marmoreis durāt ibi limina portis
Continuis compacta simul radicibus hærent.
Hæc loca Titanes habitant: soliq; lacuna
Demersi socia soli caruere caterua.
Qui parti affuerant Iouis auxiliaribus armis:
Oceani uastas habitant sub gurgite sedes.
Cottusq; atq; Gyges generum deus æquoris altis
Briareum Neptunus aquis selegit: & illum
Cymopolea tuo noctu dedit esse cubili,
Ast ubi de cælo Titanas Iupiter alto
Expulerat: nuptam duxisti Tartere terram.
Iam tumet illa sinus, iam facta puerpera natum
Dicitur excretæ admouisse Typoea mammæ.
Iam puer ingentes humeros iam fortia tractat
Brachia, continuoq; pedes agit ille labori.
Statq; ferax capitum ceruix uelut arboris ingens
Innumeros truncus qui spargit ad æra ramos
Si numeres: centumq; manent spaciemq; draconum
Ora gerunt ductis uisæ æra lambere linguis.
Acrior ex oculis ardebat flamma: nec unum
Ille sonum: centum reboabant uocibus ora.
Quin & murmur erat uarium, mirabile dictu
Dixisses exinde deos certissima fari.
Non nunq̃ indomitos coram mugire iuuenkos:
Nunc catulos latrasse putes: nunc sæua draconum
Guttura terribiles de montibus edere uoces.
Perq; cauas ualles: perq; altos murmura colles
Spargit: & haud una se uoce Typhœa reddit.
Et iam res eius uoto cessisses: & ipsis
Iura deis daret & toto regnaret olympo.

Ni tantum facinus procul aduertisset acuta
Mente deum pater. ingenti namq; ille fragore
Intonuit: spar sitq; sacros de nubibus ignes:
Terraq; cum cælo commota referbuit æquor
Fluctibus: oceanusq; graues exhorruit undas.
Nunc Ioue nunc diu is hinc inde ruentibus orbis
Intremuit. dubia timuerunt astra ruina.
Heu heu quanta parens traxit suspiria tellus.
Hinc tonitrus fremit. inde grauem dare fulgura lucem
Visa: nec assiduis cessabant fulmina. cælis.
Perq; solum cecidere faces: perq; ardua cæli
Culmina: nec liquidis sacra flamma pepercerat undis.
Sensit & ipse minas imi regnator auerni:
Atq; suis timuit nimium graue manibus horchus.
Titanum tum densa cohors sub carcere nigro
Saturnum multo circumdedit acta fragore.
Viribus armatur tum Iupiter: armaq; sumpsit
Fulgura. non tonitrus desunt non fulminis ignes:
Exiliensq; loco summiq; cacumine cæli
Introrsit de nube faces. diuina Typhœi
Ora micant: sacrisq; iacent exusta fauillis.
Ingemuit nato tellus ardente profundi
Fulgmina senserunt montes: multumq; pentis
Iam fuit exustum: ceu plumbum sæpe frequentes
Aut ferrum candente fabri fornasse minutis
Excidunt frustis. feruenti liquitur igni:
Perq; solum domitum ueluti natat unda metallum
Iupiter hinc stygiis trulisse Typhona cauernis
Dicitur infames uomit is de gutture uentos.
Non boream non ille Notum zephyriue tepentis

Flamina non nigris Argentei spirat ab Indis.
Quos diuum genus esse putes. quis commoda narret
Illorum erga homines. mittit quæ flabra Typhœus
In mare precipitant frustra pontumq; nigrantem:
Turbineq; erumpunt uasto. labat ætheris omnis
Machina mortales passim euerfura labores.
Pulueri densant nymbi: sublataq; uento
Siluarum fermenta uolant: perq; æra longum
Errantes qua parte ruant: quæ deniq; campos
Tempestate premant: miseri didicere coloni.
Sunt alii freta qui uersant: puppesq; procellis
Inuoluunt. frustra oratis suffragia nauæ.
Ast ubi cælicolum labor est expletus: & ipsi
Titanes pœnas Ioue iam uictore dedere.
Imperium unanimes terræ cæliq; tyranno
(Consilium tellus dedit) ascribere tonanti.
Hinc prius is meritos sociis discreuit honores.
Et iam regali stabat sublimis in aula
Metida cum primum thalamo uocat. illius uxor
Esse prius Metis meruit. nanq; una deorum
Atq; hominum cœtus est scita reperta per omnis.
Intumuerè sinus. parituram Iupiter arte
Dulcibus& uerbis uteros exegit ut inter
Pallada comprimeret. genuit nam Pallada Metis.
Consiliis illam cæli terræq; fefellit.
Nanq; Ioui amborum nimium sollertia cauit.
Præter eum summo neu quis regnaret olympe.
Nanq; erat in fati orituram ex Metide doctam
Pallada cui patrias uires æquare liceret.
Quinet cum Metis regem diuumq; hominumq;

Qui nimis elatis animis foret:edere ueller
Egit ut excretam cohibere Iupiter aluum.
Talia nanq; Ioui persuasit terra nepoti.
Dein horas Themis ediderat Iouis altera coniunx
Iusticiam legemq; bonam pacemq; uirentem
Quicquid agant homines tres obseruare putantur
Hæc quoq; fatales genuit de coniuge parcas
Iupiter. hæc Gloto: Lachesis fuit altera: sedem
Atropos extremam tenuit. decus omnibus ingens
Addiderat pater: & multo donauit honore.
Nanq; mali uis atq; boni dicuntur habere:
Proq; suo tres cuncta regunt mortalia nutu.
Tresq; Ioui charitas præstanti corpore nata
Ocean o tulit Eurinome: si nomina quæris:
Aglaiæ prior: Euphrosyne Thaliæq; sequuntur:
Ex oculis pulchrum aspiciunt. iucundus ab harum
Sidereis irrorat amor de more pupillis.
Adde uirum fœcunda Ceres experta tonantem.
Persephonen parit. heu stygio nimis illa tyranno
Dum placet: a cara raptæ est Ioue dante parente.
Quinet Mnemosynem (comptis erat illa capillis)
Vidit ut: o dederis mihi tu quoq; pignora dixit
Ergo nouem peperit formoso corpore musas.
Nec uigor his semper nec delectatio desit.
Latonæ posthac congressus: Apollinis ingens
Progeniuit iubar & claram uenando Dianam
Ultima Iano placet. thædæ placere sororis.
Hæc Lucina oritur simul & spectabilis hebe:
Et Mars commotis semper qui fluctuat armis.
At cui cunctarum rerum est concessa potestas

Pallada fecundo potuit peperisse cerebro:
Armatas ea sæpe acies duroſq; tumultus
Excitat:& medios grauis it nec iniqua per hoſtes
Quicquid agit:patrium ſeruat ueneranda decorem;
Sic quoq; nullius commixta libidine luno
Te uulcane tulit ſed non ſine coniugis ira,
Inſignemq; deos te redidit arte per omnis.
Neptunno at Triton Amphitritiq; procaci
Nascitur.auratas habet ille ſub æquore ſedes:
Atq; una matri comes it regiꝝ parenti.
Heu grauior nimium Triton deus aurea Marti
Pellito cithereā metum trepidumq; timorem
Gignit.uterq; grauis bello pugnantiſq; eſſe
Dicitur:& denſas pariter turbare phalangas.
Nec non harmoniam gaudet qua coniuge cadmus
Progenere.Ioui præconem Maia deorum
Mercurium Atlantis peperit Dionyſe creatis
Tu quoq; ſitq; parens Semele clariffimam Cadmi
Progenies.patrem tibi uendicat illa tonantem.
Securum mortis genuit te liber.at illam
Mors rapuit,nunc eſſe deos polus aſtruit ambos,
Herculeas poſthac Alcmena puerpera uires
Ediderat furata tuum Latoa maritum.
Inclytus Aglaie thalamo uulcanus adhæſit:
Vnamq; Charitis præſtat lætatus habere.
Auricomam ſummis Ariadnen Bacchus ab aſtris
Vidit ut(hanc genuit Minos)pro coniuge ſumpſit:
Hanc quoq; funereæ morti turpiq; ſenectæ
Iuppiter exemit:mediiſq; locauit in aſtris.
Herculis at poſtq̃ labor:& certamina tandem

Plurimaq; Argoi cesserunt iussa tyranni:
Ad sua formosam cōnubia uinxerat heben
Herculeæ uirtutis honos. ea filia magnæ
Iunonis magniq; Iouis. cælestia thædas
Atriaq; & diuos celebrarunt tecta iugales:
At soli genus oceano quæ ducit aquoso
Et Circen parit & regem Perseis Eetam.
Formosis Idyia genis subit. illa sororem
Persein uocat atq; socrum. nam nupsit Eetæ.
Medeamq; illi genuit. Vos o polus omnes
Quos habet: & sedes gaudet regnare beatas.
Saluete. tibi terra parenstibi dico salutem
Et quæcunq; uago dispergeris insula ponto.
Nunc mihi mortalem si qua est expra maritum
Et semen cæleste solo commiscuit imo
Dicite uester erit labor hic quoq; dicite musæ
Iasium foccunda ceres heroa maritum
Excipit. hæc ditem dederant connubia plutum.
Vrbs fuit Itripolis pinguis fuit insula Crete:
Prima puer quibus exoluit cunabula plutus
Fortunate puer pelago terraq; iacere
Diceris: atq; domos hinc inde locare beatas:
Quem seu fors hominem propria seu sponte sequeris:
Diues erit: largosq; feret te dante maniplos.
An loquar harmoniem Cadmo quæ coniuge foeta
Inoq; & Semelen peperit: nec deerat Agaue.
Addidit Antonoen: cuius connubia pulcher
Legit Aristæus. multis erat ille capillis.
A patriis subis has thebis polidore sorores.
Calliroe neq; enim te nunc labor oceanine

Hic tacet, ingentem subiisse chrysaora coniunx
Diceris. hinc cunctis melior mortalibus unus
Geryones nostras datus est uenire sub auras.
Ah puer herculeam infelix extendere famam
Tu quoq; debebas, nam te abstulit ille tuarum
Forte bouum. testis tantæ est Erythea rapinæ.
Indica Tithono post hac Aurora marito
Pignora legitimo peperit duosq; foeta cubili.
Aethiopum prior egregiis formosus in armis
Rex Memnon erat. at nati si forte secundi
Scire quod est nomen cupis Emathiona uocabant.
Tum demum Cephalo narratur a moribus usa
Quis phaetonta creat. diuis gratissimus ille.
Florentes annos uiridemq; ætate iuuentam
Comptus erat: puerum cypris cum cepit: & illum
Nocturnum sacras fore dæmona iussit ad aras.
Nec tacuisse uacat. sibi quam præclarus Iason
Duxerat Esonides. ea filia phalidis etæ.
Medeam dicunt. sanxere iugalia diui
Vincula: nec frustra iuuenem certasse tulerunt.
Nanq; graues pelia pugnas & dura iubente
Arma obiit. patriam tandem est regressus Iolcon:
Caraq; nec lætæ coniunx Medea Carinæ
Defuerat. thædis ortus Mædeus ab istis
Dicitur. hunc Chiron in monte recepit alendum
Phyllyrides: q; certa Iouis sic fata iubebant.
Grandæuum sunt quæ patrem sibi Nerea dicant
Vt Thetis & psamate. mixtæ mortalibus ambæ
Mortales ex se foetus genuisse putantur.
Æacete phoco psamathe formosa parentem

Effecit Thetis albentes argentea furas
Pellea magnanimo patrem donauit Achilli.
At uenus Anchisæ herois supposita cubili
Aneam peperit nemorosa in montibus Ida:
Edidit agrium Circe fortemq; latinum:
Quem nulla quisq; culpa carpendo momordit
Quis pater ambobus quæris: facundus Vlysses
Omnibus imperio pariter duo iura dedere
Tyrsenis longe fines extendere dicti.
Ultima Nausithoum concepit diua Calypso
Lisinoûmq; suo cum iam potiretur Vlysses.
Iamq; ego si qua uiris dea sit mortalibus usa:
Pignoraq; ediderit: uideor satis esse profatus.
Nunc cantate nurus harum & genus heroïnas
Quæ Ioue quæ summo musæ gaudetis olympos.
O modo tam digno cur me fortuna fefellit
Codice materia cur me priuauit honesta:
An quo iam merito uatem fraudaret honores
Neue suum decus esse suo furjata labori
Ferret: & Ascræas ea nollet uiuere musas:
Nos ea romanis an q; conuertere uerbis
Noluit: ah si sic quanti puto conscia diua es:
Aemula Mombrinium nolis emergere nomen.
Quæ te causa mouet: sunt quæ nos multa ualemus
Scribere: sunt studiis accomoda plurima nostris
Finis